

Position Paper

Onderwerp: **Standpuntbepaling BLHB over organische stof en bodemvruchtbaarheid voor rondetafelgesprek van de VC Economische Zaken van de Tweede Kamer**

Datum: 25 oktober 2016

Van: BLHB (Bond van Landpachters en eigengrondgebruikers in Nederland)

Voor de grondgebonden landbouw is het verbeteren van de bodemkwaliteit een grote uitdaging. Dit betekent investeren in kennis en het nemen van maatregelen in de bodem op korte en met het accent op de lange termijn. BLHB onderschrijft dit en concludeert dat met een betere bodemkwaliteit verschillende doelen in samenhang kunnen worden nagestreefd. De biodiversiteit, het milieu, organische stof, de vochthuishouding, de bodemvruchtbaarheid, een betere nutriëntenvoorziening en bodemverdichting zijn direct met elkaar verbonden. Dit noodzaakt ook tot een integrale benadering.

- Agrariërs zijn zich al bewust van het grote belang van een goede bodem en vochtvoorziening. Een bodem in goede conditie geeft een hoge vruchtbaarheid, betere weerstand tegen ziektedruk, een beter waterbergend vermogen (klimaatadaptie) en minder emissies naar grond- en oppervlaktewater. Kortom: hogere opbrengsten met efficiënte benutting van inputs. Het toepassen van maatregelen in de bedrijfsvoering blijft in de praktijk echter achterwege. Het rijk, de provincies, waterschappen, ketenpartijen, kennisorganisaties, agrarische belangenorganisaties en de agrariërs zelf hebben daarin allen een verantwoordelijkheid. Het belang van goed bodembeheer kan nauwelijks overschat worden. Goed bodembeheer gaat over meer dan organische stof alleen. Het gaat erom dat de bodem verstandig gebruikt wordt zodat deze blijvend voor de landbouw geschikt is. De volgende punten zijn hierbij van belang:
- 1) Duurzaam beheer van de bodem begint bij een boer die in staat is een duurzaam inkomen te verdienen op de grond en de druk kan weerstaan om de bodem onder druk te zetten.
 - 2) Langdurig gebruik door dezelfde gebruiker waardoor de gebruiker mede in zijn eigen belang en dat van zijn opvolgers investeert in de bodem omdat hij daar zelf ook de vruchten van plukt. Korte pacht dient ontmoedigd te worden.
 - 3) Overheidsbeleid gericht op duurzaam bodemgebruik. Als de overheid het niet regelt zal er een lappendeken ontstaan van particuliere initiatieven, bodemcertificaten en keurmerken.
 - 4) Samenhangend beleid van de overheid waarbij duurzaam bodemgebruik leidend motief is en verschillende beleidsterreinen in hun onderlinge samenhang worden benaderd. Te denken valt aan mestbeleid, herziening van het pachtsysteem, fosfaatproblematiek en gebruiksnormen.
 - 5) Beleidscoördinatie zodat versnippering van het bodembeleid wordt tegengegaan. Het ministerie van EZ zou hier een actieve rol in moeten spelen en duidelijk probleemeigenaar moeten willen zijn voor wat betreft duurzaam bodemgebruik. Overheid op afstand is niet stimulerend voor de bodem.
 - 6) De bodem niet overlaten aan de markt. Van zelfsturing vanuit de markt moet hier niets worden verwacht. Ketenpartijen kunnen niet het algemeen belang behartigen. Overlaten aan de markt betekent dat de partij met de meeste macht in de keten het bodembeleid gaat

bepalen. Dat hoeft niet in iedere keten op dezelfde manier te gebeuren en hoeft niet goed te zijn voor duurzaam bodemgebruik. Beter zou het zijn om bodembeheer onderdeel te maken van het GLB.

- 7) Het goede voorbeeld geven. De centrale overheid is nu een van de partijen die bij verpachting vooral op basis van korte contracten werkt. Dat voorbeeld wordt gevolgd door provincies en gemeenten. Vanuit de overheid zou moeten worden bevorderd dat grond duurzaam gebruikt wordt in duurzame relaties. Dat betekent niet voor de snelle winst op de korte termijn gaan, maar de ambitie te hebben om over de horizon te kijken.
- 8) Langdurig grondgebruik is een goede basis voor het investeren in de bodem en het nemen van maatregelen. In de huidige pachtregelgeving biedt het instrument geliberaliseerde pacht onvoldoende basis voor duurzaam bodembeheer. Kortstondige overeenkomsten gepaard gaand met hoge pachtprijzen geven juist een tegenovergesteld effect. Kortom: het kader voor duurzaam bodembeheer is langdurige grondgebruik waaronder pacht. De hoofdconclusie is dat langdurige beschikking over de grond de beste basis is voor goed beheer van de bodem. Met grond in eigendom en in mindere mate erfpacht van de boer is dit verzekerd, met grond in pacht is dat alleen bij reguliere (langjarige) pacht het geval. Het probleem van een teruglopende bodemkwaliteit doet zich met name bij geliberaliseerde pacht voor. Deze kortlopende contracten dienen ontmoedigd te worden, in ieder geval niet bevorderd. De rijksoverheid heeft middels het Rijksvastgoedbedrijf de mogelijkheid om gronden die niet benodigd zijn voor andere dan agrarische doeleinden langdurig (regulier) te verpachten of te verkopen aan de omliggende agrariërs. Daarbij valt ook te denken aan verkoop aan de zittende pachters.

“ Ik deel met de boeren dat een goede behandeling van de bodem noodzakelijk is om uitputting te voorkomen. Voor toekomstige generaties is dat van levensbelang. Een slechte bodem heeft negatieve effecten op voedselproductie en milieu.”

(Voormalig Staatssecretaris van Landbouw Dijksma in haar brief aan de Tweede Kamer van 13 oktober 2015 over het boerenforum (dgan-pav 15139639))